[2018] 10 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 11

ਅਨੰਤ ਪੁੱਤਰ ਸਿੱਧੇਸ਼ਵਰ ਦੁਕਰੇ

ਬਨਾਮ

ਪ੍ਰਤਾਪ ਪੁੱਤਰ ਝਮਨੱਪਾ ਲਾਮਜ਼ਾਨੇ ਅਤੇ ਹੋਰ

(2018 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 8420)

21 ਅਗਸਤ, 2018

[ਆਰ. ਐਫ. ਨਰੀਮਨ ਅਤੇ ਇੰਦੂ ਮਲਹੋਤਰਾ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਐਕਟ, 1988:

ਮੋਟਰ ਦੁਰਘਟਨਾ - 75% ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਸਥਾਈ ਅਪੰਗਤਾ ਦਾ ਕਾਰਨ - ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਲਈ ਦਾਅਵਾ - ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਵਿਆਜ @ 7% ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਲ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕਮੁਸ਼ਤ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਵਜੋਂ 7,00,000/- ਰੁਪਏ ਦਿੱਤੇ - ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਗੁਣਕ ਵਿਧੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਨੂੰ 9% ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਲ ਵਿਆਜ ਦੇ ਨਾਲ ਵਧਾ ਕੇ 14,65,500/- ਰੁਪਏ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ - ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ, ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ: ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਹਾਦਸੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੀੜਤ ਨੂੰ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਹਾਲ ਕਰਨਾ ਹੈ - ਸੱਟਾਂ ਅਤੇ ਅਪਾਹਜਤਾਵਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਹਾਦਸਿਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਨਾ ਸਿਰਫ ਉਸਦੀ ਸਰੀਰਕ ਸੱਟ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਗੈਰ-ਵਿੱਤੀ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਵੀ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ - ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਭੁਗਤਾਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੱਕ 9% ਸਾਲਾਨਾ ਵਿਆਜ ਨਾਲ ਵਧਾ ਕੇ 20,29,000/- ਰੁਪਏ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ

ਕਿਹਾ ਕਿ: 1. ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਹਾਦਸੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੀੜਤ ਨੂੰ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਹਾਲ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਸੱਟਾਂ ਅਤੇ ਅਪਾਹਜਤਾਵਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਮੋਟਰ ਹਾਦਸਿਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਨਾ ਸਿਰਫ ਉਸਦੀ ਸਰੀਰਕ ਸੱਟ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਸੱਟ ਕਾਰਨ ਹੋਏ ਗੈਰ-ਵਿੱਤੀ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਵੀ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਪੂਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜਿਉਣ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਅਤੇ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦਾ ਅਨੰਦ ਲੈਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹੋਣ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਉਸਨੇ ਆਨੰਦ ਮਾਣਿਆ ਹੋਵੇਗਾ ਪਰ ਸੱਟਾਂ ਲਈ। [ਪੈਰ੍ਹੇ 5 ਅਤੇ 6] [17-G-H]

ਯਾਦਵ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਡਿਵੀਜ਼ਨਲ ਮੈਨੇਜਰ, ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ **(2010) 10 SCC 341: [2010] 10 SCR 746 - ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ।**

XXXXXX

2. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਗਵਾਹ ਨੰਬਰ 3 ਦੁਆਰਾ ਨੌਕਰੀ ਕਰਦਾ ਸੀ ਅਤੇ 01.08.2008 ਤੋਂ 8,500/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਮਹੀਨਾਵਾਰ ਤਨਖਾਹ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਨਿੱਜੀ ਕਾਰ ਚਲਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਵੀ ਦਿੱਤਾ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਕਿ ਇਹ ਸਹੀ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ

ਦੀ ਮਹੀਨਾਵਾਰ ਆਮਦਨ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ 5,000/- ਰੁਪਏ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਡਰਾਈਵਰ ਦੀ ਤਨਖਾਹ 8500/- ਰੁਪਏ ਵੱਧ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 4.3] [17-D-E]

3. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਆਮਦਨ 8,500/- ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ ਸੀ। ਹਾਦਸੇ ਦੇ ਸਮੇਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਉਮਰ 29 ਸਾਲ ਸੀ। ਗੁਣਕ 17 ਹੋਵੇਗਾ। ਜਿੱਥੇ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਸੱਟਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਸਥਾਈ ਅਪੰਗਤਾ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਭਵਿੱਖ ਦੀ ਕਮਾਈ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਉਸਦੀ ਕਮਾਈ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ 'ਤੇ ਸਥਾਈ ਅਪੰਗਤਾ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗਾ। ਜ਼ਖਮੀਆਂ ਦੀ ਕਮਾਈ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ 'ਤੇ ਸਥਾਈ ਅਪੰਗਤਾ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ; ਅਤੇ ਆਮਦਨ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕਮਾਈ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਮਾਈ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਪੈਸੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮਾਪਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਭਵਿੱਖ ਦੀ ਆਮਦਨ ਦੇ ਘਾਟੇ ਦੀ ਗਣਨਾ 13,00,500/- ਰੁਪਏ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। [ਪੈਰ੍ਹੇ 7.1 ਅਤੇ 7.2] [18-D,E-G; 19-A]

ਸਰਲਾ ਵਰਮਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਦਿੱਲੀ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਹੋਰ **(2009) 6 SCC 121: [2009] 5 SCR 1098;** ਰਾਜ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਅਜੈ ਕੁਮਾਰ **(2011) 1 SCC 343: [2010] 13 SCR 179 - 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।**

4. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਆਮਦਨ ਦੇ ਅਸਲ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ 1,50,000/- ਰੁਪਏ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਸਫਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਭਵਿੱਖ ਦੀ ਆਮਦਨ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਗਰਾਂਟ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸਮੇਂ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਆਮਦਨ ਗੁੰਮ ਗਈ ਸੀ। ਆਮਦਨ ਦਾ ਅਸਲ ਨੁਕਸਾਨ ਸਿਰਫ ਉਸ ਮਹੀਨੇ ਲਈ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹਾਦਸਾ ਵਾਪਰਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ

ਅਕਤੂਬਰ ਮਹੀਨੇ ਲਈ ਇਕ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਤਨਖਾਹ 8,500 ਰੁਪਏ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। [ਪੈਰਾ 7.3] [19-B]

5. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ 2,50,000/- ਰੁਪਏ ਦੇ ਮੈਡੀਕਲ ਖ਼ਰਚਿਆਂ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤਾ ਕਿ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਨੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੱਕ ਦਵਾਈਆਂ, ਹਸਪਤਾਲ ਦੇ ਖਰਚੇ, ਡਾਕਟਰ ਦੀ ਫੀਸ, ਆਪਰੇਸ਼ਨ ਖਰਚੇ, ਯਾਤਰਾ ਖਰਚੇ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਖੁਰਾਕ ਦੇ ਖਰਚੇ ਲਈ ਕੁੱਲ 5,50,000/- ਰੁਪਏ ਖਰਚ ਕੀਤੇ ਸਨ ਅਤੇ ਅਸਲ ਖਰਚੇ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਵਜੋਂ 2,00,000/- ਰੁਪਏ ਦਿੱਤੇ ਸਨ। ਕਿਉਂਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਖੁਰਾਕ ਅਤੇ ਹਾਜ਼ਰੀ ਖਰਚਿਆਂ ਲਈ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖਰਚਿਆਂ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਆਰਥੋ ਡਾਕਟਰੀ ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ 2,50,000/- ਰੁਪਏ ਦੇਣਾ ਉਚਿਤ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 7.4] [19-C-E]

XXXXXX

13 ਅਨੰਤ ਪੁੱਤਰ ਸਿੱਧੇਸ਼ਵਰ ਦੁਕਰੇ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਤਾਪ ਪੁੱਤਰ ਝਮਨੱਪਾ ਲਾਮਜ਼ਾਨੇ ਅਤੇ ਹੋਰ

6. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਹਾਜ਼ਰੀ ਅਤੇ ਆਵਾਜਾਈ ਖਰਚਿਆਂ ਲਈ 90,000 ਰੁਪਏ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ 70,000/- ਰੁਪਏ ਦਿੱਤੇ ਸਨ। ਲੱਗੀ ਸੱਟ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਸਥਾਈ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੋਜ਼ੀ-ਰੋਟੀ ਦਾ ਸਰੋਤ ਗੁਆ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਦੀ ਆਵਾਜਾਈ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੀਮਤ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਸਰੀਰ ਦੇ ਸੱਜੇ ਪਾਸੇ ਸਥਾਈ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਸਥਾਈ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜੀਵਨ ਭਰ ਲਈ ਅਪਾਹਜ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਹਾਜ਼ਰੀ ਅਤੇ ਆਵਾਜਾਈ ਖਰਚਿਆਂ ਲਈ

90,000/- ਰੁਪਏ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 7.5] [19-E-F]

7. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਖੁਰਾਕ ਅਤੇ ਪੋਸ਼ਣ ਲਈ 1,00,000/- ਰੁਪਏ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ 'ਤੇ 20,000/- ਰੁਪਏ ਦਾ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਇਆ। ਮਹਿੰਗਾਈ ਦੇ ਰੁਝਾਨਾਂ ਅਤੇ ਰਹਿਣ-ਸਹਿਣ ਦੀਆਂ ਵਧੀਆਂ ਲਾਗਤਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇਹ ਰਕਮ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਜਾਪਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਖੁਰਾਕ ਅਤੇ ਪੋਸ਼ਣ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਵਧਾ ਕੇ 80,000/- ਰੁਪਏ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। [ਪੈਰਾ 7.6] [19-G; 20-B]

ਪੁੱਟੰਮਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਕੇ.ਐਲ. ਨਾਰਾਇਣ ਰੈੱਡੀ ਅਤੇ ਹੋਰ **(2013) 15 SCC 45: [2013] 16 SCR 831 - 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।**

8. ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ 50,000/- ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵਧਾ ਕੇ 1,00,000/- ਰੁਪਏ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 7.7] [20-C]

9. 75% ਤੱਕ ਸਥਾਈ ਅਪੰਗਤਾ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਇਕਲੌਤੇ ਰੋਟੀ ਜੇਤੂ ਦੀ ਰੋਜ਼ੀ-ਰੋਟੀ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਨਾ ਸਿਰਫ ਪੀੜਤ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਉਸਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਵੀ ਸਦਮੇ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਸਰਜਰੀ ਰਾਹੀਂ ਉਸ ਦੇ ਸਰੀਰ ਵਿੱਚ ਸਟੀਲ ਦੀਆਂ ਰਾਡਾਂ ਅਤੇ ਨਕਲੀ ਸਮੱਗਰੀ ਪਾਈ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਆਮਦਨ ਕਮਾਉਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ 100% ਘੱਟ ਗਈ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੁਆਰਾ ਜੀਵਨ ਭਰ ਦੇ ਦਰਦ ਅਤੇ ਦੁਖਾਂ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਵਜੋਂ 2,00,000/- ਰੁਪਏ ਦਾ ਇਨਾਮ ਦੇਣਾ ਉਚਿਤ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 7.8] [20-D]

10. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਦੋਵਾਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਤੋਂ ਭੁਗਤਾਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੱਕ 9% ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਲ ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਸਾਧਾਰਨ ਵਿਆਜ ਦੇ ਨਾਲ ਕੁੱਲ 20,29,000/- ਰੁਪਏ (ਸਿਰਫ ਵੀਹ ਲੱਖ 29 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ) ਦੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 8] [21-A-B]

XXXXXX

ਕਾਨੂੰਨੀ ਕੇਸ ਹਵਾਲਾ		
[2010] 10 SCR 746	**ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ**	**ਪੈਰਾ 6**
[2009] 5 SCR 1098	**'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ**	**ਪੈਰਾ 7.1**
[2010] 13 SCR 179	**'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ**	**ਪੈਰਾ 7.2**
[2013] 16 SCR 831	**'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ**	**ਪੈਰਾ 7.6**

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: 2018 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 8420.

2015 ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1353 ਵਿੱਚ ਔਰੰਗਾਬਾਦ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਬੰਬਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 25.01.2017 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ।

ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਧੀਰਾਂ ਵਲੋਂ ਐਡਵੋਕੇਟ ਦੇਵਵਰਤ, ਆਦਿੱਤਿਆ ਕੁਮਾਰ ਦੂਬੇ, ਰਿਜ਼ਵਾਨ, ਸ਼ੇਖਰ ਪ੍ਰਸਾਦ ਗੁਪਤਾ, ਜੀ. ਬਾਲਾਜੀ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਪੂਜਾ, ਰਵੀ ਐਸ. ਝਾ, ਲਕਸ਼ਮੀ ਰਮਨ ਸਿੰਘ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾਂ ਹੇਠ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ

ਇੰਦੂ ਮਲਹੋਤਰਾ, ਜੇ. 1. ਆਗਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ (leave granted)।

2. ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਾਅਵੇ ਵਿੱਚ ਬੰਬਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ (ਔਰੰਗਾਬਾਦ ਬੈਂਚ) ਵੱਲੋਂ 25.01.2017 ਨੂੰ 2015 ਦੇ F.A. ਨੰਬਰ 1353 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਅੰਤਮ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਆਗਿਆ ਦੁਆਰਾ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

3. ਮੌਜੂਦਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਤੱਥ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ:

3.1. ਇਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਹੈ, ਜੋ ਹਾਦਸੇ ਦੇ ਸਮੇਂ 29 ਸਾਲ ਦਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਡਰਾਈਵਰ ਵਜੋਂ ਨੌਕਰੀ ਕਰਦਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੀ ਮਹੀਨਾਵਾਰ ਤਨਖਾਹ 8,500 ਰੁਪਏ ਸੀ।

ਮਿਤੀ 16.10.2009 ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ 9:30 ਵਜੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਪਤਨੀ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਰਾਹੀਂ ਪੁਣੇ ਤੋਂ ਤੰਬੇਵਾਸੀ ਵੱਲ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ, ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਮਾਰੂਤੀ ਕਾਰ ਜਿਸ ਦੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਨੰਬਰ MH-14/AE1108 ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਅਤੇ ਚਲਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਟਕਰਾ ਗਈ। ਕਾਰ ਸੜਕ ਦੇ ਗਲਤ ਪਾਸੇ ਤੋਂ ਆ ਰਹੀ ਸੀ, ਅਤੇ ਸਟੇਟ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਬੱਸ ਨੂੰ ਓਵਰਟੇਕ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਇਸਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਮੋਟਰ ਸਾਈਕਲ ਨੂੰ ਟੱਕਰ ਮਾਰ ਦਿੱਤੀ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸੜਕ 'ਤੇ ਡਿੱਗ ਪਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕਈ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗੀਆਂ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਸੱਜੀ ਜੰਘ, ਸੱਜੇ ਗੋਡੇ ਅਤੇ ਸੱਜੀ ਬਾਂਹ ਟੁੱਟ ਗਈ। ਉਸ ਨੂੰ ਇਲਾਜ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਕਈ ਆਪਰੇਸ਼ਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਜਿੱਥੇ ਉਸਦੀ ਸੱਜੀ ਜੰਘ ਅਤੇ ਸੱਜੇ ਗੋਡੇ ਵਿੱਚ ਸਟੀਲ ਦੀਆਂ ਰਾਡਾਂ ਪਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਸੀਮਤ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਸੁਵਿਧਾਜਨਕ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਉਸਦੇ ਸੱਜੇ ਮੋਢੇ ਵਿੱਚ ਨਕਲੀ ਸਮੱਗਰੀ ਪਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਹੋਈਆਂ

ਸੱਟਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ 75% ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਸਥਾਈ ਅਪੰਗਤਾ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਜਿਸ ਲਈ MACT ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਪੰਗਤਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਇੱਕ ਸੱਟ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਵੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਹੋਈਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੱਟਾਂ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਦਾ ਹੈ।

XXXXXX

15 ਅਨੰਤ ਪੁੱਤਰ ਸਿੱਧੇਸ਼ਵਰ ਦੁਕਰੇ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਤਾਪ ਪੁੱਤਰ ਝਮਨੱਪਾ ਲਾਮਜ਼ਾਨੇ ਅਤੇ ਹੋਰ [ਇੰਦੂ ਮਲਹੋਤਰਾ, ਜੇ.]

3.2. ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਲੱਗੀਆਂ ਸੱਟਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, MACT ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਦਾਅਵਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਸਿਰਫ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਵਾਧੇ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ।

3.3. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਐਲ.ਡੀ. ਮੋਟਰ ਐਕਸੀਡੈਂਟ ਕਲੇਮ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ, ਭੂਮ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ 2014 ਦੇ M.A.C.P. ਨੰਬਰ 33 ਵਾਲੀ ਦਾਅਵਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਮਾਰੂਤੀ ਕਾਰ ਦੇ ਮਾਲਕ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 - ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਿਰਲੇਖਾਂ ਤਹਿਤ 20,00,000 ਰੁਪਏ ਦੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ।

3.4. MACT ਨੇ ਆਦੇਸ਼ ਰਾਹੀਂ ਮਿਤੀ 07.02.2015 ਨੇ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਲਿਆ ਅਤੇ ਦਾਅਵਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੱਕ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ 'ਤੇ ਵਿਆਜ @ 7% ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਲ ਦੇ ਨਾਲ ਦੋਵਾਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਵਜੋਂ 7,00,000 ਰੁਪਏ ਦਿੱਤੇ।

MACT ਨੇ ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਗੁਣਕ ਵਿਧੀ ਤੋਂ ਵੱਖ ਹੋ ਗਿਆ, ਅਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਵਜੋਂ ਇਕਮੁਸ਼ਤ ਰਕਮ ਦੇ ਦਿੱਤੀ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਿਰਲੇਖਾਂ ਤਹਿਤ ਮੁਆਵਜ਼ਾ

ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਆਮਦਨ ਦਾ ਅਸਲ ਨੁਕਸਾਨ, ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਆਮਦਨ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ, ਡਾਕਟਰੀ ਖਰਚੇ, ਅਤੇ ਸਥਾਈ ਅਪੰਗਤਾ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ।

XXXXXX

3.5. MACT ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਅਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਵਰਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਤਰੀਕੇ ਤੋਂ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋ ਕੇ, ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਵਾਧੇ ਲਈ ਐਮ.ਵੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 173 ਤਹਿਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ 25.01.2017 ਦੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਰਾਹੀਂ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਤੱਕ 9% ਵਿਆਜ ਦੇ ਨਾਲ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਨੂੰ ਵਧਾ ਕੇ 14,65,500 ਰੁਪਏ ਕਰ ਕੇ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਲਿਆ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਕਮੁਸ਼ਤ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਗੁਣਕ ਵਿਧੀ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੀ:

ਦਾਅਵਾ	**ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਰਕਮ (INR ਵਿੱਚ)**
i. ਭਵਿੱਖ ਦੀ ਆਮਦਨ ਦਾ ਘਾਟਾ (60,000 x 17)	10,20,000
ii. ਅਸਲ ਆਮਦਨ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ	5,500
iii. ਦਰਦ ਅਤੇ ਦੁੱਖ	1,00,000
iv. ਡਾਕਟਰੀ ਖਰਚੇ	2,00,000

v. ਹਾਜ਼ਰੀ ਅਤੇ ਵਾਹਨ ਖਰਚੇ	70,000
vi. ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਖੁਰਾਕ ਅਤੇ ਪੋਸ਼ਣ	20,000
vii. ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੀ ਘਾਟ	50,000
ਕੁੱਲ	**14,65,500**

3.6. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਆਗਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਰਾਹੀਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

4. ਅਸੀਂ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਰਿਕਾਰਡ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਦੇਖਿਆ ਹੈ।

ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਨਿਰਵਿਵਾਦ ਤੱਥ ਇਹ ਹਨ:

4.1. ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਦੋਵੇਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ ਪਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਆਪਣੀ ਕਾਰ ਨੂੰ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਅਤੇ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਨਾਲ ਚਲਾ ਰਿਹਾ ਸੀ।

4.2. ਅਪੀਲਕਰਤਾ, ਜੋ ਹਾਦਸੇ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਨੂੰ 29 ਸਾਲ ਦਾ ਨੌਜਵਾਨ ਸੀ, ਨੂੰ ਗੰਭੀਰ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗੀਆਂ ਹਨ ਜਿਸ ਨਾਲ 75% ਤੱਕ ਸਥਾਈ ਅਪੰਗਤਾ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਹੱਡੀਆਂ ਦੇ ਡਾਕਟਰ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਨੇ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ 25.10.2010 ਤੋਂ 09.11.2010 ਤੱਕ ਅਤੇ ਫਿਰ 25.11.2010 ਤੋਂ 05.12.2010 ਤੱਕ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕਈ ਸੱਟਾਂ

ਲੱਗੀਆਂ ਸਨ ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ 75% ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਸਥਾਈ ਅਪੰਗਤਾ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸਦਾ ਸਬੂਤ ਉਸਦੇ ਡਾਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਅਪੰਗਤਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਤੋਂ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਸਥਾਈ ਅਪੰਗਤਾ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਕੋਈ ਵੀ ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਚਲਾਉਣ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ।

XXXXXX

17 ਅਨੰਤ ਪੁੱਤਰ ਸਿੱਧੇਸ਼ਵਰ ਦੁਕਰੇ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਤਾਪ ਪੁੱਤਰ ਝਮਨੱਪਾ ਲਾਮਜ਼ਾਨੇ ਅਤੇ ਹੋਰ [ਇੰਦੂ ਮਲਹੋਤਰਾ, ਜੇ.]

4.3. ਹਾਦਸੇ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਡਰਾਈਵਰ ਵਜੋਂ ਆਪਣੀ ਨੌਕਰੀ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਰੋਜ਼ੀ-ਰੋਟੀ ਗੁਆ ਦਿੱਤੀ। ਹਾਦਸੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਉਹ 8,500 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ ਤਨਖਾਹ ਲੈ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਆਪਣੀ ਆਮਦਨ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮਾਲਕ ਸ਼੍ਰੀ ਨੀਰਜ ਰਾਜੇਂਦਰ ਤਿਵਾੜੀ ਨੂੰ ਗਵਾਹ ਨੰਬਰ 3 ਵਜੋਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ।

ਸ਼੍ਰੀ ਨੀਰਜ ਤਿਵਾਰੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਜੂਨ 2008 ਤੋਂ ਫਿਏਟ ਇੰਡੀਆ ਆਟੋਮੋਬਾਈਲਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ ਵਿੱਚ ਜਨਰਲ ਮੈਨੇਜਰ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਅਤੇ ਇੰਜਣ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਮੁਖੀ ਸਨ। ਉਸਨੇ ਅੱਗੇ ਗਵਾਹੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਨੌਕਰੀ ਕਰਦਾ ਸੀ, ਅਤੇ 01.08.2008 ਤੋਂ 8,500 ਰੁਪਏ ਦੀ ਮਹੀਨਾਵਾਰ ਤਨਖਾਹ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਨਿੱਜੀ ਕਾਰ ਚਲਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਵੀ ਦਿੱਤਾ।

ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਕਿ ਇਹ ਸਹੀ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਮਹੀਨਾਵਾਰ ਆਮਦਨ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ 5,000 ਰੁਪਏ ਮੰਨੀ ਜਾਵੇ ਕਿ ਡਰਾਈਵਰ ਦੀ ਤਨਖਾਹ 8500 ਰੁਪਏ ਵੱਧ ਹੈ।

ਅਸੀਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਆਮਦਨ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਤਰਕ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹਾਂ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਆਮਦਨ 8500 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ ਮੰਨੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

4.4. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਉਸਦੀ ਸਥਾਈ ਅਪੰਗਤਾ 75% ਹੈ, ਉਸਦੀ ਆਮਦਨ ਕਮਾਉਣ ਦੀ ਯੋਗਤਾ 100% ਘੱਟ ਗਈ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਚੱਲਣ ਜਾਂ ਕੋਈ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ।

5. ਸੱਟਾਂ ਅਤੇ ਅਪਾਹਜਤਾਵਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਮੋਟਰ ਹਾਦਸਿਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਇੱਕ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਤ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਨਾ ਸਿਰਫ ਉਸਦੀ ਸਰੀਰਕ ਸੱਟ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਸੱਟ ਕਾਰਨ ਹੋਏ ਗੈਰ-ਵਿੱਤੀ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਵੀ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਆਪਣੀ ਪੂਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜਿਉਣ ਦੀ ਅਸਮਰੱਥਾ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਅਤੇ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦਾ ਅਨੰਦ ਲੈਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਜੋ ਉਸਨੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ, ਪਰ ਸੱਟਾਂ ਲਈ।

6. ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਹਾਦਸੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੀੜਤ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਬਹਾਲ ਕਰਨਾ ਹੈ।

XXXXXX

ਯਾਦਵ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਡਿਵੀਜ਼ਨਲ ਮੈਨੇਜਰ, ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ' ਵਿੱਚ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ "ਸਿਰਫ ਮੁਆਵਜ਼ਾ" ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ:

“ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਕਹਿਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੋਵਾਂ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ 'ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਮੁਆਵਜ਼ਾ' ਤੈਅ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਬੋਨਜ਼ਾ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ 'ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਮੁਆਵਜ਼ੇ' ਦਾ ਸੰਕਲਪ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵੱਲੋਂ ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਬਰਾਬਰ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਅਤੇ ਵਾਜਬ ਪਹੁੰਚ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਇਹ ਵਾਜਬਤਾ ਵੱਡੇ ਬਾਹਰੀ ਖੇਤਰ 'ਤੇ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

7. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ:

7.1. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਆਮਦਨ 8,500 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ ਸੀ। ਹਾਦਸੇ ਦੇ ਸਮੇਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਉਮਰ 29 ਸਾਲ ਸੀ। ਸਰਲਾ ਵਰਮਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਦਿੱਲੀ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਹੋਰ [2] ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਗੁਣਕ 17 ਹੋਣਗੇ।

7.2. ਭਵਿੱਖ ਦੀ ਆਮਦਨ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਗਣਨਾ ਰਾਜ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਅਜੈ ਕੁਮਾਰ [3] ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਸੱਟਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਸਥਾਈ ਅਪੰਗਤਾ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਭਵਿੱਖ ਦੀ ਕਮਾਈ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਉਸਦੀ ਕਮਾਈ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ 'ਤੇ ਸਥਾਈ ਅਪੰਗਤਾ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗਾ। ਜ਼ਖਮੀਆਂ ਦੀ ਕਮਾਈ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ 'ਤੇ ਸਥਾਈ ਅਪੰਗਤਾ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ 'ਤੇ

ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ; ਅਤੇ ਆਮਦਨ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕਮਾਈ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਮਾਈ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਪੈਸੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮਾਪਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਗਣਨਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ:

i. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਸਾਲਾਨਾ ਆਮਦਨ = 8,500 x 12 = 12 ਰੁਪਏ। **1,02,000**

ii. ਉਸ ਦੀ ਅਪੰਗਤਾ ਦੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਭਵਿੱਖ ਦੀ ਆਮਦਨ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ (ਭਾਵ 75%) = 1,02,000 ਦਾ 75% = **76,500 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਲ।**

iii. ਲਾਗੂ ਗੁਣਕ (29 ਸਾਲ) = **17**
iv. ਭਵਿੱਖ ਦੀ ਕਮਾਈ ਦਾ ਘਾਟਾ = 76,500 x 17 = **13,00,500 ਰੁਪਏ**

---

[1] (2010) 10 SCC 341

[2] (2009) 6 SCC 121

[3] (2011) 1 SCC 343

XXXXXX

19 ਅਨੰਤ ਪੁੱਤਰ ਸਿੱਧੇਸ਼ਵਰ ਦੁਕਰੇ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਤਾਪ ਪੁੱਤਰ ਝਮਨੱਪਾ ਲਾਮਜ਼ਾਨੇ ਅਤੇ ਹੋਰ [ਇੰਦੂ ਮਲਹੋਤਰਾ, ਜੇ.]

7.3. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਆਮਦਨ ਦੇ ਅਸਲ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ 1,50,000 ਰੁਪਏ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਸਫਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਭਵਿੱਖ ਦੀ ਆਮਦਨ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਗਰਾਂਟ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸਮੇਂ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਆਮਦਨ ਗੁੰਮ ਗਈ ਸੀ। ਆਮਦਨ ਦਾ ਅਸਲ ਨੁਕਸਾਨ ਸਿਰਫ ਉਸ ਮਹੀਨੇ ਲਈ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹਾਦਸਾ ਵਾਪਰਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਅਕਤੂਬਰ ਮਹੀਨੇ ਲਈ ਇਕ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਤਨਖਾਹ 8,500 ਰੁਪਏ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ।

7.4. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ 2,50,000 ਰੁਪਏ ਦੇ ਮੈਡੀਕਲ ਖ਼ਰਚਿਆਂ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।

MACT ਨੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 4 ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਕਿ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਨੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੱਕ ਦਵਾਈਆਂ, ਹਸਪਤਾਲ ਦੇ ਖਰਚੇ, ਡਾਕਟਰ ਦੀ ਫੀਸ, ਆਪਰੇਸ਼ਨ ਖਰਚੇ, ਯਾਤਰਾ ਖਰਚੇ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਖੁਰਾਕ ਦੇ ਖਰਚੇ ਲਈ ਕੁੱਲ 5,50,000 ਰੁਪਏ ਖਰਚ ਕੀਤੇ ਸਨ ਅਤੇ ਅਸਲ ਖਰਚੇ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਵਜੋਂ 2,00,000 ਰੁਪਏ ਦਿੱਤੇ ਸਨ।

ਕਿਉਂਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਖੁਰਾਕ ਅਤੇ ਹਾਜ਼ਰੀ ਖਰਚਿਆਂ ਲਈ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖਰਚਿਆਂ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ 2,50,000 ਰੁਪਏ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਦੁਬਾਰਾ ਡਾਕਟਰੀ ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।

7.5. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਹਾਜ਼ਰੀ ਅਤੇ ਆਵਾਜਾਈ ਖਰਚਿਆਂ ਲਈ 90,000 ਰੁਪਏ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ 70,000 ਰੁਪਏ ਦਿੱਤੇ ਸਨ। ਲੱਗੀ ਸੱਟ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਸਥਾਈ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੋਜ਼ੀ-ਰੋਟੀ ਦਾ ਸਰੋਤ ਗੁਆ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਦੀ ਆਵਾਜਾਈ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੀਮਤ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਦੇ

ਸਰੀਰ ਦੇ ਸੱਜੇ ਪਾਸੇ ਸਥਾਈ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਸਥਾਈ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜੀਵਨ ਭਰ ਲਈ ਅਪਾਹਜ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਹਾਜ਼ਰੀ ਅਤੇ ਆਵਾਜਾਈ ਖਰਚਿਆਂ ਲਈ ਅਸੀਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦਾਅਵੇ ਅਨੁਸਾਰ 90,000 ਰੁਪਏ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ।

7.6. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਖੁਰਾਕ ਅਤੇ ਪੋਸ਼ਣ ਲਈ 1,00,000 ਰੁਪਏ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ 20,000 ਰੁਪਏ ਦਾ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਇਆ ਹੈ। ਮਹਿੰਗਾਈ ਦੇ ਰੁਝਾਨਾਂ ਅਤੇ ਰਹਿਣ-ਸਹਿਣ ਦੀਆਂ ਵਧੀਆਂ ਲਾਗਤਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇਹ ਰਕਮ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਜਾਪਦੀ ਹੈ।

XXXXXX

ਪੁੱਟੰਮਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਕੇ.ਐਲ. ਨਾਰਾਇਣ ਰੈੱਡੀ ਅਤੇ ਹੋਰ[4] ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ:

"... ਸਾਡਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ 1994 ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਦੂਜੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਹੁਣ ਬਦਲੇ ਹੋਏ ਦ੍ਰਿਸ਼ਾਂ ਕਾਰਨ ਬੇਲੋੜੀ, ਤਰਕਹੀਣ ਅਤੇ ਅਯੋਗ ਹੋ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ-ਸਹਿਣ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਲਾਗਤ ਅਤੇ ਮਹਿੰਗਾਈ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਦਰ ਅਤੇ ਵਧੀ ਹੋਈ ਜੀਵਨ ਸੰਭਾਵਨਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।

ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਖੁਰਾਕ ਅਤੇ ਪੋਸ਼ਣ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਵਧਾ ਕੇ 80,000 ਰੁਪਏ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

7.7. ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ 50,000 ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵਧਾ ਕੇ 1,00,000 ਰੁਪਏ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

7.8. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਦਰਦ ਅਤੇ ਦੁੱਖ ਲਈ 2,00,000 ਰੁਪਏ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ 1,00,000 ਰੁਪਏ ਦਾ ਜੁਰਮਾਨਾ ਕੀਤਾ। 75% ਤੱਕ ਸਥਾਈ ਅਪੰਗਤਾ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਇਕਲੌਤੇ ਰੋਟੀ ਜੇਤੂ ਦੀ ਰੋਜ਼ੀ-ਰੋਟੀ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਨਾ ਸਿਰਫ ਪੀੜਤ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਉਸਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਵੀ ਸਦਮੇ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਸਰਜਰੀ ਰਾਹੀਂ ਉਸ ਦੇ ਸਰੀਰ ਵਿੱਚ ਸਟੀਲ ਦੀਆਂ ਰਾਡਾਂ ਅਤੇ ਨਕਲੀ ਸਮੱਗਰੀ ਪਾਈ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਆਮਦਨ ਕਮਾਉਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ 100% ਘੱਟ ਗਈ ਹੈ।

ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੁਆਰਾ ਜੀਵਨ ਭਰ ਦੇ ਦਰਦ ਅਤੇ ਦੁੱਖਾਂ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਵਜੋਂ 2,00,000 ਰੁਪਏ ਦਾ ਇਨਾਮ ਦੇਣਾ ਉਚਿਤ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ।

8. ਉੱਪਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕੁੱਲ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

ਮੁਆਵਜ਼ਾ	ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਰਕਮ (INR ਵਿੱਚ)
i) ਭਵਿੱਖ ਦੀ ਆਮਦਨ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ	13,00,500
ii) ਅਸਲ ਆਮਦਨ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ	8,500
iii) ਡਾਕਟਰੀ ਖਰਚੇ	2,50,000

iv) ਹਾਜ਼ਰੀ ਅਤੇ ਵਾਹਨ ਖਰਚੇ	90,000
v) ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਖੁਰਾਕ ਅਤੇ ਪੋਸ਼ਣ	80,000
vi) ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ	1,00,000
vii) ਦਰਦ ਅਤੇ ਦੁੱਖ	2,00,000
ਕੁੱਲ	**20,29,000**

---

[4] (2013) 15 SCC 45

XXXXXX

21 ਅਨੰਤ ਪੁੱਤਰ ਸਿੱਧੇਸ਼ਵਰ ਦੁਕਰੇ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਤਾਪ ਪੁੱਤਰ ਝਮਨੱਪਾ ਲਾਮਜ਼ਾਨੇ ਅਤੇ ਹੋਰ [ਇੰਦੂ ਮਲਹੋਤਰਾ, ਜੇ.]

ਅਪੀਲਕਰਤਾ 11.10.2010 ਨੂੰ MACT ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੀਤੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਦੋਵਾਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਤੋਂ ਭੁਗਤਾਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੱਕ 9% ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਲ ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਸਾਧਾਰਨ ਵਿਆਜ ਦੇ ਨਾਲ ਕੁੱਲ 20,29,000 ਰੁਪਏ (ਸਿਰਫ ਵੀਹ ਲੱਖ 29 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ) ਦੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਬਾਰਾਂ ਹਫਤਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

9. ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਖਰਚਿਆਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ। ਬਕਾਇਆ ਅਰਜ਼ੀਆਂ, ਜੇ ਕੋਈ ਹਨ, ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਕਲਪਨਾ ਕੇ ਤ੍ਰਿਪਾਠੀ ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ: - ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਨ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ।

Prabhat Kiran, Advocate
D/923/2000
Bar Council of Delhi